

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

III kadencja

Prezes Rady Ministrów
RM 10-108 - 98

Druk nr 830
Warszawa, 18 grudnia 1998 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy:

- o Rzeczniku Praw Dziecka.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Prezes Rady Ministrów.

Z poważaniem

(-) Jerzy Buzek

U S T A W A

z dnia

o Rzeczniku Praw Dziecka.

Art. 1.

1. Ustanawia się Rzecznika Praw Dziecka.
2. Rzecznik Praw Dziecka, zwany dalej „Rzecznikiem”, stoi na straży praw dziecka określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Konwencji o Prawach Dziecka i innych przepisach prawa, uwzględniając to, że realizacja praw dziecka dokonuje się z poszanowaniem odpowiedzialności i praw rodziców, zgodnie z polskimi zwyczajami oraz tradycjami dotyczącymi miejsca dziecka w rodzinie i poza rodziną.
3. Rzecznik wykonuje swoje uprawnienia tak jak tego wymaga dobro dziecka, biorąc pod uwagę, że naturalnym środowiskiem jego rozwoju jest rodzina.
4. W rozumieniu ustawy „dzieckiem” jest każda istota ludzka od poczęcia do 18 roku życia, chyba że zgodnie z prawem wcześniej uzyska pełnoletność.

Art. 2.

1. Rzecznik podejmuje działania zmierzające do zapewnienia dziecku właściwej ochrony prawnej, w tym zwłaszcza

pełnej realizacji przyrodzonego prawa do życia od poczęcia oraz prawa do wychowania w rodzinie.

2. Rzecznik wspiera rodzinę w wykonywaniu jej zadań opiekuńczych i wychowawczych oraz szczególną troską i pomocą otacza dziecko pozbawione opieki.

Art. 3.

Rzecznik, w formach określonych w art. 13, podejmuje działania mające na celu zapewnienie dziecku prawidłowego i harmonijnego rozwoju, w szczególności przez:

- 1) realizację prawa do opieki i pomocy ze strony władz publicznych,
- 2) ochronę życia i zdrowia dziecka,
- 3) ochronę przed przemocą fizyczną bądź psychiczną, krzywdą lub zaniedbaniem, złym traktowaniem, demoralizacją lub wyzyskiem,
- 4) ochronę przed informacjami i materiałami szkodzącymi jego dobru.

Art. 4.

Rzecznikiem może być obywatel polski wyróżniający się wiedzą prawniczą, doświadczeniem zawodowym oraz wysokim autorytetem moralnym i troską o dobro dziecka.

Art. 5.

1. Rzecznika powołuje Senat, za zgodą Sejmu, na wniosek Marszałka Senatu albo grupy 15 senatorów.
2. Szczegółowy tryb zgłaszania kandydatów na Rzecznika określa uchwała Senatu.

3. Uchwałę Senatu o powołaniu Rzecznika Marszałek Senatu przesyła niezwłocznie Marszałkowi Sejmu.
4. Sejm podejmuje uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na powołanie Rzecznika w ciągu miesiąca od dnia przekazania Sejmowi uchwały Senatu, o której mowa w ust. 3. Niepodjęcie uchwały przez Sejm w ciągu miesiąca oznacza wyrażenie zgody.
5. Jeżeli Sejm nie wyraził zgody na powołanie Rzecznika, Senat powołuje na to stanowisko inną osobę. Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio.
6. Dotychczasowy Rzecznik pełni swoje obowiązki do czasu złożenia ślubowania przez nowego Rzecznika.

Art. 6.

Przed przystąpieniem do wykonywania obowiązków, Rzecznik składa przed Senatem następujące ślubowanie:

„Ślubuję uroczyście, że przy wykonywaniu powierzonych mi obowiązków Rzecznika Praw Dziecka dochowam wierności Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, będę strzec praw dzieci, kierując się przepisami prawa i dobrem dziecka. Ślubuję, że powierzone mi obowiązki będę wypełniać bezstronnie, z najwyższą sumiennością i starannością, że będę strzec godności powierzonego mi stanowiska oraz dochowam tajemnicy państwowej i służbowej.”.

Ślubowanie może być złożone z dodaniem zdania „Tak mi dopomóż Bóg”.

Art. 7.

1. Kadencja Rzecznika trwa pięć lat, licząc od dnia złożenia ślubowania przed Senatem.

2. Ta sama osoba nie może być Rzecznikiem dłużej niż przez dwie kadencje.

Art. 8.

1. Rzecznik jest w swojej działalności niezawisły, niezależny od innych organów państwowych i odpowiada jedynie przed Senatem, na zasadach określonych w ustawie.
2. Rzecznik nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej, aresztowany lub zatrzymany bez zgody Senatu.
3. Rzecznik nie może zajmować innego stanowiska ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z godnością jego urzędu.
4. Po zaprzestaniu wykonywania obowiązków, Rzecznik ma prawo powrócić na stanowisko zajmowane poprzednio lub otrzymać stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli nie ma przeszkód prawnych.

Art. 9.

1. Senat odwołuje Rzecznika przed upływem kadencji, jeżeli:
 - 1) zrzekł się wykonywania obowiązków,
 - 2) stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków na skutek choroby, ułomności lub upadku sił,
 - 3) sprzeniewierzył się złożonemu ślubowaniu.
2. Senat podejmuje uchwałę w sprawie odwołania Rzecznika na wniosek Marszałka Senatu.

Art. 10.

1. Rzecznik podejmuje czynności przewidziane w ustawie, jeżeli poweźmie wiadomość wskazującą na naruszenie praw lub dobra dziecka.
2. Podjęcie czynności, o których mowa w ust. 1, przez Rzecznika następuje:
 - 1) na wniosek obywateli lub ich organizacji,
 - 2) na wniosek organów samorządów,
 - 3) z własnej inicjatywy.

Art. 11.

Wniosek kierowany do Rzecznika jest wolny od wszelkich opłat, nie wymaga zachowania szczególnej formy, lecz powinien zawierać oznaczenie wnioskodawcy oraz dziecka, którego praw lub dobra sprawa dotyczy, a także określać przedmiot sprawy.

Art. 12.

1. Rzecznik, po zapoznaniu się z każdym skierowanym do niego wnioskiem, może:
 - 1) podjąć sprawę w formach określonych w art. 13,
 - 2) poprzestać na wskazaniu wnioskodawcy przysługujących mu środków działania,
 - 3) przekazać sprawę według właściwości.
2. Rzecznik, po zapoznaniu się z wnioskiem i stwierdzeniu braku naruszenia prawa lub dobra dziecka, nie podejmuje sprawy, informując o tym wnioskodawcę, wraz z uzasadnieniem.

Art. 13.

Podejmując sprawę, Rzecznik może:

- 1) samodzielnie prowadzić postępowanie wyjaśniające,
- 2) zwrócić się o zbadanie sprawy lub jej części do właściwych organów, w szczególności organów nadzoru, prokuratury, kontroli państwowej, zawodowej lub społecznej,
- 3) zwrócić się do Sejmu o zlecenie Najwyższej Izbie Kontroli przeprowadzenia kontroli dla zbadania określonej sprawy lub jej części.

Art. 14.

1. Prowadząc postępowanie, o którym mowa w art. 13 pkt 1, Rzecznik może:

- 1) zbadać sprawę na miejscu,
 - 2) żądać złożenia wyjaśnień, przedstawienia akt każdej sprawy prowadzonej przez naczelne i centralne organy administracji państwowej, organy administracji rządowej, organy organizacji spółdzielczych, społecznych, zawodowych i społeczno-zawodowych oraz organy jednostek organizacyjnych posiadających osobowość prawną, a także organy jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego,
 - 3) zlecać sporządzanie ekspertyz i opinii.
2. W sprawach objętych tajemnicą państwową i służbową udzielanie informacji lub umożliwianie Rzecznikowi wglądu do akt następuje na zasadach i w trybie

określonych w przepisach o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej.

Art. 15.

Po zbadaniu sprawy Rzecznik może:

- 1) wyjaśnić wnioskodawcy, że nie stwierdził naruszenia praw lub dobra dziecka,
- 2) skierować wystąpienie do organu, organizacji lub instytucji, w których działalności stwierdził naruszenie praw lub dobra dziecka,
- 3) zwrócić się do organu nadrzędnego nad jednostką, o której mowa w pkt 2, z wnioskiem o zastosowanie środków przewidzianych w przepisach prawa,
- 4) żądać wszczęcia przez prokuraturę postępowania w sprawach cywilnych,
- 5) żądać wszczęcia, przez uprawnionego oskarżyciela, postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu lub o wykroczenia,
- 6) zwrócić się o wszczęcie postępowania administracyjnego,
- 7) wnieść rewizję nadzwyczajną od każdego prawomocnego orzeczenia Naczelnego Sadu Administracyjnego, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach,
- 8) wnieść kasację od każdego prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie sądowe, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.

Art. 16.

1. W wystąpieniu, o którym mowa w art. 15 pkt 2, Rzecznik formułuje opinie i wnioski co do sposobu załatwiania,

a także może żądać wszczęcia postępowania dyscyplinarnego lub zastosowania sankcji służbowych.

2. Organ, organizacja lub instytucja, do których zostało skierowane wystąpienie, są obowiązane bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 30 dni, poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub zajętych stanowisku. W wypadku gdy Rzecznik nie podziela tego stanowiska, może zwrócić się do właściwej jednostki nadrzędnej o podjęcie odpowiednich działań.

Art. 17.

1. W związku z rozpatrywanymi sprawami Rzecznik może przedstawiać właściwym organom, organizacjom i instytucjom oceny i wnioski zmierzające do zapewnienia skutecznej ochrony praw i dobra dzieci oraz usprawnienia trybu załatwiania ich spraw.
2. Rzecznik może również występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej bądź o wydanie lub zmianę innych aktów prawnych.

Art. 18.

Organ, organizacja lub instytucja, do których zwróci się Rzecznik, są obowiązane z nim współdziałać i udzielać mu pomocy, a w szczególności:

- 1) zapewniać dostęp do akt i dokumentów, na zasadach określonych w art. 14,
- 2) udzielać Rzecznikowi żądanych przez niego informacji i wyjaśnień,
- 3) udzielać wyjaśnień dotyczących podstawy faktycznej i prawnej swoich rozstrzygnięć,

- 4) ustosunkowywać się do ogólnych ocen, uwag i opinii Rzecznika.

Art. 19.

Przepisy ustawy dotyczące ochrony praw dzieci odnoszą się również do dzieci osób przebywających w Rzeczypospolitej Polskiej, których obywatelstwo polskie nie zostało stwierdzone.

Art. 20.

1. Rzecznik przedstawia Sejmowi i Senatowi corocznie sprawozdanie ze swojej działalności i uwagi o stanie przestrzegania praw dzieci.
2. Sprawozdanie Rzecznika jest podawane do wiadomości publicznej.

Art. 21.

1. Rzecznik wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Rzecznika Praw Dziecka.
2. Organizację Biura określa statut nadawany przez Rzecznika.

Art. 22.

Wydatki związane z funkcjonowaniem Rzecznika są pokrywane z budżetu państwa.

Art. 23.

W ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz.U. Nr 20, poz. 101, z 1982 r. Nr 31, poz. 214, z 1985 r. Nr 22, poz. 98, Nr 50, poz. 262, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1989 r. Nr 34, poz. 178, z 1991 r. Nr 100, poz. 443,

z 1993 r. Nr 1, poz. 1, z 1995 r. Nr 34, poz. 163, Nr 142, poz. 701, z 1996 r. Nr 73, poz. 350, Nr 89, poz. 402, Nr 106, poz. 496, Nr 139, poz. 647 oraz z 1997 r. Nr 75, poz. 469, Nr 133, poz. 883) w art. 2 w pkt 2 po wyrazach „Rzecznika Praw Obywatelskich” dodaje się wyrazy „Rzecznika Praw Dziecka”.

Art. 24.

W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24, Nr 34, poz. 178 i 182, z 1990 r. Nr 20, poz. 121, z 1991 r. Nr 55, poz. 234, Nr 88, poz. 400, Nr 95, poz. 425, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, Nr 90, poz. 451, z 1994 r. Nr 136, poz. 704, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1996 r. Nr 89, poz. 402 i Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 98, poz. 604, Nr 133, poz. 882 i 883 i Nr 141, poz. 943) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) Biurze Rzecznika Praw Dziecka,”;

2) w art. 36 w ust. 5 po pkt 9 dodaje się pkt 9a w brzmieniu:

„9a) Rzeczniku Praw Dziecka - dla urzędników Biura Rzecznika Praw Dziecka,”;

3) w art. 48:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1 a) Prezes Rady Ministrów wydaje, w drodze rozporządzenia, przepisy wymienione w ust. 1

w odniesieniu do pracowników Biura Rzecznika
Praw Dziecka,

- b) w ust. 2 po wyrazach „w ust. 1” dodaje się
wyrazy „i 1a”.

Art. 25.

W ustawie z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym
(Dz.U. z 1994 r. Nr 13, poz. 48, z 1995 r. Nr 34,
poz. 163, z 1996 r. Nr 77, poz. 367 oraz z 1997 r. Nr 75,
poz. 471, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679, Nr 124, poz.
782) w art. 16 w ust. 2 po wyrazach „Rzecznika Praw
Obywatelskich,” dodaje się wyrazy „Rzecznika Praw
Dziecka,”.

Art. 26.

W ustawie z dnia 23 grudnia 1994 r. o kształtowaniu
środków na wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej
oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1995 r. Nr 34,
poz. 163, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, Nr 139, poz. 647,
z 1997 r. Nr 133, poz. 883 oraz z 1998 r. Nr 117, poz.
756) w art. 2 w ust. 2 w pkt 1 po wyrazach „Biurze
Rzecznika Praw Obywatelskich,” dodaje się wyrazy „Biurze
Rzecznika Praw Dziecka,”.

Art. 27.

W ustawie z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie
Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368, Nr 104, poz. 515
i z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 106, poz. 679, Nr 114,
poz. 739, Nr 144, poz. 971) wprowadza się następujące
zmiany:

- 1) w art. 33 w ust. 2 po wyrazach „Rzecznik Praw Obywatelskich” dodaje się wyrazy „Rzecznik Praw Dziecka”,
- 2) w art. 34 w ust. 1 wyrazy „lub Rzecznika Praw Obywatelskich” zastępuje się wyrazami „Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka”,
- 3) w art. 35 w ust. 2 wyrazy „lub Rzecznik Praw Obywatelskich” zastępuje się wyrazami „Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka”,
- 4) w art. 57 w ust. 2 po wyrazach „Rzecznik Praw Obywatelskich,” dodaje się wyrazy „Rzecznik Praw Dziecka,”.

Art. 28.

W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. Nr 73, poz. 350, Nr 137, poz. 638 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679, Nr 121, poz. 770, Nr 160, poz. 1080) w art. 30 w ust. 1 po wyrazach „w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich,” dodaje się wyrazy „w Biurze Rzecznika Praw Dziecka”.

Art. 29.

W ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr , poz.) w art. 83 w ust. 2 po wyrazach „Rzecznika Praw Obywatelskich,” dodaje się wyrazy „Rzecznika Praw Dziecka”.

Art. 30.

Senat powoła Rzecznika Praw Dziecka na pierwszą kadencję nie później niż przed dniem 1 stycznia 2000 r.

Art. 31.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2000 r., z wyjątkiem art. 5 ust. 1-5, art. 6, art. 21 ust. 2 i art. 30, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

U Z A S A D N I E N I E

Przedstawiany projekt stanowi realizację zobowiązania wynikającego z art. 72 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. do ustanowienia Rzecznika Praw Dziecka, jako instytucji zapewniającej ochronę praw dzieci.

Organy spełniające podobne cele funkcjonują obecnie w kilkunastu państwach, wykazując jednak znaczne różnice co do zakresu przysługujących im kompetencji i usytuowania w stosunku do innych organów państwa. Zadania te spełniają: odrębny urząd rzecznika praw dzieci (Norwegia, Szwecja), pełnomocnik ds. dzieci działający w obrębie rzecznika praw obywatelskich (Hiszpania) lub nawet organizacje pozarządowe (Finlandia).

Przedstawiany projekt ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka jest oparty na przekonaniu wpływającym z Konwencji o Prawach Dziecka, że „rodzina stanowi naturalne środowisko rozwoju i dobra (...) dzieci”, a ochrona praw dziecka dokonuje się najpełniej przez ochronę rodziny. Organy państwa, w tym zwłaszcza Rzecznik Praw Dziecka, zapewniając realizację praw dziecka, powinny szanować prawa przysługujące rodzinie oraz wspierać ją w prawidłowym wypełnianiu jej zadań, zwłaszcza gdy rodzice bez własnej winy nie mogą podolać ciężącym na nich obowiązkom (utrata możliwości zarobkowania, choroba lub śmierć jednego z rodziców).

Jednakże w przypadku naruszenia praw dziecka i zagrożenia jego dobra obowiązkiem Rzecznika - w ramach przysługujących mu kompetencji - jest podejmowanie wszelkich działań koniecznych do zapewnienia dziecku prawidłowego rozwoju.

Nadrzędnym kryterium, jakim powinien kierować się w swoich działaniach Rzecznik jest „dobro dziecka”. Takim samym pojęciem, będącym równocześnie główną dyrektywą interpretacyjną, posługuje się Konwencja o Prawach Dziecka oraz Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Jego merytoryczną treść określiło bogate orzecznictwo sądowe oraz doktryna, co pozwala mieć nadzieję, że nie będzie nadużywane ani wykorzystywane dla przeciwstawiania praw dzieci prawom rodziców.

Rzecznik Praw Dziecka podejmuje działania zmierzające do zapewnienia dziecku, na każdym etapie jego życia, realizacji przysługujących mu praw. Nie może ulegać wątpliwości, że działa on w interesie dziecka od momentu jego poczęcia. Na obowiązek zapewnienia dziecku właściwej ochrony prawnej, „zarówno przed, jak i po urodzeniu”, wskazuje wyraźny zapis w Deklaracji Praw Dziecka, powtórzony następnie w Konwencji o Prawach Dziecka. Różne interesy dziecka poczętego, lecz jeszcze nie urodzonego, podlegają ochronie na gruncie prawa cywilnego (art. 927 § 2 Kc art. 75, art. 77 § 2, art. 182 Kr i o, art. 599 Kpc), a orzecznictwo sądowe i doktryna od dawna przyznawała mu zdolność prawną (w zakresie praw i zobowiązań majątkowych - pod warunkiem, że urodzi się żywe). W orzeczeniu z dnia 28 maja 1997 r. (Sygn. Akt

K.26/96) Trybunał Konstytucyjny jednoznacznie potwierdził, nawiązując przy tym do Konwencji o Prawach Dziecka, że życie ludzkie od momentu powstania, w każdym stadium jego rozwoju, pozostaje pod ochroną konstytucyjną. Taką samą ochroną są objęte dobra bezpośrednio wyprowadzone z konstytucyjnej wartości życia ludzkiego - niezakłócony rozwój oraz zdrowie dziecka poczętego. Olbrzymią rolę w zapewnieniu ochrony prawnej dziecku poczętemu mogłyby odegrać wrażliwy na jego potrzeby Rzecznik, zwłaszcza, że naruszenie tak podstawowych praw jak prawo do życia czy prawo do ochrony zdrowia dotyka - jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny - „istoty całkowicie bezbronnej, równocześnie jednak zdolnej do odczuwania bólu”.

Zakres kompetencji oraz status Rzecznika Praw Dziecka został uregulowany podobnie jak w przypadku Rzecznika Praw Obywatelskich, co w znacznej mierze jest spowodowane zbieżnością zadań stojących przed obiema instytucjami. Szerokie uprawnienia, m.in. w zakresie powoływania i odwoływania Rzecznika, czy uchylenia mu immunitetu, zostały przyznane Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej, co podkreśla odrębność tej instytucji w stosunku do Rzecznika Praw Obywatelskich. Nie bez znaczenia był również fakt, że właśnie w Senacie, przed kilku laty, zrodziła się inicjatywa powołania tego urzędu.

Rzecznik Praw Dziecka powinien wspierać rodziców w razie stwierdzenia naruszenia praw, wolności i dobra ich dzieci. Szczególnie wnikliwie powinny jednak być rozpatrywane sprawy dotyczące dziecka pozbawionego oparcia w rodzinie:

opuszczonego, odłączonego od rodziny lub zagrożonego w swoim rozwoju przez dalsze pozostawanie w niej.

Kalkulacja skutków finansowych związanych z powołaniem i działalnością rzecznika praw dziecka.

I. Pracownicy

Podstawowym czynnikiem decydującym o możliwościach działania i realizacji zamierzonych celów, a jednocześnie kreującym określone koszty, w skali każdego miesiąca, są ludzie. W pierwszym okresie działania kalkulacja zakłada zatrudnienie piętnastu osób (wliczając w to osobę Rzecznika). Zwiększenie zatrudnienia jest związane z liczbą składanych wniosków o interwencję, jak również z natężeniem podejmowanych działań. Zgodnie z projektem istnieje możliwość rozbudowy placówek terytorialnych, co jest szczególnie istotne dla ułatwienia dostępu do Biura i może zostać zrealizowane zgodnie z nowym podziałem terytorialnym kraju. Do kalkulacji przyjęto następującą strukturę Biura Rzecznika Praw Dziecka, wraz z przykładowymi obowiązkami:

- Rzecznik - zakres obowiązków zgodnie z ustawą;
- Sekretariat Rzecznika - bezpośrednia obsługa Rzecznika, w tym koordynacja spotkań i łączności oraz przygotowanie materiałów;
- Sekretariat Generalny - prowadzenie generalnej korespondencji w sprawach interwencji, rozdzielanie i

archiwizowanie wniosków oraz przygotowanie opisu przeprowadzonych działań;

- Asystent - bezpośrednia obsługa Rzecznika, w tym przygotowywanie materiałów, także dla urzędów i instytucji oraz obsługa prasowa;
- Biuro Interwencji - działalność merytoryczna w sprawach wniosków i interwencji, w tym przygotowanie zakresu działań;
- Biuro Prawne - doradztwo oraz współpraca w zakresie przeprowadzanych interwencji, w tym analiza istniejącego stanu prawnego oraz reprezentowanie Rzecznika przed sądami;
- Księgowość - kontrola nad realizacją budżetu;
- Recepcja - przyjmowanie wniosków o interwencję oraz kontaktowanie z pracownikami Biura Interwencji;
- Ochrona - nadzór nad wejściem i ochrona Biura.

W zakresie obsługi i serwisu sprzętu komputerowego oraz sieci jest wskazane korzystanie z firm zewnętrznych w celu minimalizacji kosztów i zapewnienia ciągłości pracy.

Przykładowe wynagrodzenie wynikające ze stawek zaszeregowania pracowników administracji państwowej oraz specyfiki prowadzonej działalności, jak również konieczności konkutowania z firmami prywatnymi i innymi urzędami o pracowników, którzy są w stanie skutecznie realizować zadania ustawowe, przedstawione jest poniżej:

stanowisko	liczba osób	pensja brutto	pensja razem	maksymalnie z ZUS	rocznie
rzecznik	1	7,5	7,5	10,9	130,5
sekretariat osobisty	1	1,1-1,6	1,6	2,32	27,8
sekretariat generalny	3	1,1-1,4	4,2	6,09	73,1
asystent	1	1,3-1,8	1,4	2,03	24,4
biuro interwencji	3	1,3-1,8	4,2	6,09	73,1
biuro prawne	2	2-2,7	5,4	7,8	94
księgowość	1	1,8-2,2	2,2	3,19	38,3
recepcja	1	0,7	0,7	1,015	12,2
ochrona	1	0,6	0,6	0,87	10,4
razem					483,8
razem z rezerwą 20%					580,5

podano w tysiącach zł

Roczny koszt zatrudnienia według założonej struktury wyniósł około 484 tys. zł. Jednak w tym okresie należy założyć możliwość wystąpienia konieczności zatrudnienia dodatkowych osób lub ewaluacji płac (np. o wskaźnik inflacji) lub też wystąpienia innych czynników. Dlatego też należy przewidzieć 20% rezerwę, co łącznie daje około 580 tys. zł.

II. Pomieszczenia

Wychodząc z przyjętego wyżej założenia dotyczącego struktury Biura oraz przewidywanego zatrudnienia, jak również biorąc pod uwagę obowiązujące normatywy, powierzchnia biura została określona na około 200 m². W skład tej powierzchni wchodzi, jak następuje: gabinet Rzecznika 20 m², sekretariat osobisty i asystent 12-15 m², sekretariat generalny 20-25 m², biuro interwencji 15-20 m², biuro prawne 12-17 m², recepcja,

archiwum, pomieszczenie socjalne (kuchenska), toaleta męska i damska, pomieszczenie techniczne (serwer sieciowy i telefoniczna centrala abonencka) oraz korytarze i klatki schodowe.

Średni koszt wynajęcia pomieszczeń biurowych w szeroko pojętym centrum Warszawy (zależnie od standardu i reprezentacyjności oraz możliwości dojazdu i zaparkowania) wynosi równowartość 30 USD/m², co przy średnim kursie 3,5 zł za 1 USD wynosi 21 tys. zł miesięcznie, czyli 252 tys. zł w skali roku. Dodatkowym kosztem jest, trudne do oszacowania w chwili obecnej, zużycie prądu i wody oraz wykorzystanie linii telefonicznych. Dla powyższych celów jest założona 10% rezerwa, co łącznie daje około 280 tys. zł.

III. Wyposażenie

Niezbędnym składnikiem kosztów Biura jest jego wyposażenie w podstawowe narzędzia pracy. Większość kosztów poniesiona zostanie jednorazowo w chwili rozpoczęcia działalności, natomiast materiały eksploatacyjne będą stanowiły stałe źródło kosztów:

- okablowanie strukturalne biura na potrzeby sieci komputerowej i linii telefonicznych, 250 zł od gniazda przy założeniu 14 osób daje 3,6 tys. zł, dodatkowo niezbędny jest koncentrator sieciowy za ok. 800 zł, razem 4,6 tys. zł jednorazowo;
- serwer sieciowy, około 12 tys. zł jednorazowo;

- abonencka centralka telefoniczna, z karta DISA i cyfrowym telefonem systemowym ok. 6 tys. zł jednorazowo;
- komputery, 13 szt. po 3-3,5 tys. zł, maksymalnie 45,5 tys. zł jednorazowo;
- drukarki laserowe, 4 szt. po 2-3 tys. zł, razem 12 tys. zł jednorazowo;
- oprogramowanie komputerowe, w tym sieciowe ok. 12 tys. zł, biurowe oraz baza danych ok. 25 tys. zł, razem 37 tys. zł jednorazowo;
- telefony, ok. 2,5 tys. zł jednorazowo;
- kserokopiarki, dwie sztuki: duża i mała, ok. 15 tys. zł i 5 tys. zł, razem 20 tys. zł jednorazowo;
- meble: biurka, pomocniki, szafy, krzesła, stoliki, regały magazynowe (do archiwum) ok. 50 tys. zł jednorazowo;
- materiały biurowe: zszywacze, dziurkacze, długopisy, ołówki, segregatory itp. ok. 100 zł od osoby, razem 1,4 tys. zł jednorazowo + w ciągu roku ok. 500 zł;
- wydatki reprezentacyjne: papier firmowy, wizytówki, pieczętki, razem ok. 5 tys. zł jednorazowo + w ciągu roku ok. 2 tys. zł ;
- samochód służbowy ok. 60-70 tys. zł;
- materiały eksploatacyjne: tonery, dyskietki, papier, około 20 tys. zł;
- inne 20 tys. zł.

Ze wstępnych założeń przyjętych w niniejszej kalkulacji wynika, że koszty organizacji i wyposażenia biura wynoszą około 266 tys. zł. Jednak w chwili obecnej nie wszystkie koszty są możliwe do bezpośredniej oceny, dlatego też słuszne wydaje się przyjęcie przynajmniej 20% rezerwy, co łącznie daje około 320 tys. zł.

Koszty utrzymania biura (w tym płace ok. 580 tys. zł, wynajem powierzchni biurowej ok. 280 tys. zł, materiały eksploatacyjne ok. 43 tys. zł) zostały wyliczone w kwocie około 900 tys. zł. W tym przypadku również należy spodziewać się pojawienia kosztów w niniejszej kalkulacji nie uwzględnionych, proponowana rezerwa wynosi również 20%, co daje około 1,080 tys. zł.

Łączny koszt uruchomienia Biura Rzecznika Praw Dziecka wraz z przewidywanymi kosztami utrzymania w skali jednego roku wynosi zatem około 1,4 miliona zł.

Wydatki związane z funkcjonowaniem Rzecznika Praw Dziecka będą pokrywane z budżetu państwa (art. 21 projektu ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka).

26/12/eo

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. SEKRETARZA
Maria Karasińska - Fendler
Podsekretarz Stanu

Sekr.Min.MKF / 1296 / 98 / DHPiST-el

Warszawa, 11 XII 1998 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Marię Karasińską - Fendler działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy (RM-10-108-98), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Maria Karasińska - Fendler

Do uprzejmej wiadomości:
Pan Kazimierz Kapera
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Sekretarz Stanu
Pełnomocnik Rządu do Spraw Rodziny

URZĄD KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Al. Ujazdowskie 9, 00-918 Warszawa tel. 694-75-42, fax 625-03-80

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

www.inforlex.pl

Skierowano do druku 23 grudnia 1998 r.

Cena - 0,81zł + 22% VAT

Warszawa, 3 lipca 1998 r. *

III kadencja

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy

- o rzeczniku praw dziecka.

Do reprezentowania nas w pracach nad projektem ustawy upoważniamy posłankę Katarzynę Marię Piekarską.

(-) Anna Bańkowska; (-) Aleksander Bentkowski; (-) Marek Borowski;
(-) Andrzej Brachmański; (-) Stanisław Brzózka; (-) Jan Chojnacki; (-) Danuta Ciborowska; (-) Wiesław Ciesielski; (-) Czesław Cieślak; (-) Włodzimierz Cimoszewicz; (-) Bronisław Kazimierz Dankowski; (-) Marek Dyduch;
(-) Witold Firak; (-) Ewa Freyberg; (-) Piotr Gadzinowski; (-) Tadeusz Gajda;
(-) Maria Gajdecka-Bożek; (-) Danuta Grabowska; (-) Ryszard Hayn;

* W dniu 16 września 1998 r. wnioskodawcy przedstawili skorygowaną wersję projektu.

(-) Krystyna Herman; (-) Barbara Hyla-Makowska; (-) Piotr Ikonowicz;
(-) Tadeusz Iwiński; (-) Aleksandra Jakubowska; (-) Krzysztof Janik;
(-) Zbigniew Janowski; (-) Teresa Jaształ; (-) Michał Kaczmarek; (-) Seweryn
Kaczmarek; (-) Eugeniusz Kłopotek; (-) Włodzimierz Konarski; (-) Bronisława
Kowalska; (-) Jacek Kuroń; (-) Aleksander Łuczak; (-) Zygmunt Machnik;
(-) Wacław Martyniuk; (-) Marek Mazurkiewicz; (-) Leszek Miller; (-) Alicja
Murynowicz; (-) Kazimierz Nowak; (-) Małgorzata Okońska-Zaremba;
(-) Wiktor Osik; (-) Alfred Owoc; (-) Agnieszka Pasternak; (-) Longin
Pastusiak; (-) Mirosław Pawlak; (-) Regina Pawłowska; (-) Andrzej Pęczak;
(-) Elżbieta Piel-Mielczarek; (-) Andrzej Piłat; (-) Lesław Podkański;
(-) Sylwia Pusz; (-) Władysław Rak; (-) Marek Sawicki; (-) Zbigniew
Siemiątkowski; (-) Jan Sieńko; (-) Zbigniew Sobotka; (-) Joanna Sosnowska;
(-) Roman Sroczyński; (-) Andrzej Szarawarski; (-) Jerzy Szteliga; (-) Wiesław
Szweda; (-) Jan Szymański; (-) Czesław Śleziak; (-) Tadeusz Tomaszewski;
(-) Danuta Waniek; (-) Marek Wikiński; (-) Zofia Wilczyńska; (-) Zbyszek
Zaborowski; (-) Wojciech Szczęsny Zarzycki; (-) Janusz Zemke; (-) Józef
Zych; (-) Stanisław Żelichowski.

USTAWA
z dnia 1998 r.

o Rzeczniku Praw Dziecka

Art. 1.

1. Ustanawia się Rzecznika Praw Dziecka.
2. Rzecznik Praw Dziecka działa na rzecz ochrony praw i wolności dzieci określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i innych przepisach prawa, biorąc pod uwagę ich dobro i interes.
3. Rzecznik Praw Dziecka obowiązany jest podejmować działania zmierzające do ustalania czy organy władzy publicznej przywiązują wystarczającą wagę do zaspokajania potrzeb, przestrzegania praw i wolności oraz ochrony interesów dzieci we wszystkich dziedzinach życia społecznego, w szczególności Rzecznik powinien:
 - 1) chronić interesy dzieci w ramach planowanych przedsięwzięć we wszelkich dziedzinach życia społecznego,
 - 2) upewniać się, że przestrzegane jest prawo dotyczące ochrony interesów dzieci,
 - 3) promować środki, które mogą zapewnić większe bezpieczeństwo dzieci w ramach prawa,
 - 4) działać na rzecz upowszechniania informacji na temat ochrony praw dzieci i środków pomocy dzieciom.
4. Użyte w ustawie określenie "dzieci" oznacza osoby niepełnoletnie.

Art. 2.

Rzecznikiem Praw Dziecka, zwanym dalej "Rzecznikiem", może być obywatel polski wyróżniający się wiedzą prawniczą, doświadczeniem zawodowym oraz wysokim autorytetem ze względu na swe walory moralne.

Art. 3.

1. Rzecznika powołuje Sejm za zgodą Senatu na wniosek Marszałka Sejmu albo grupy 35 posłów.
2. Szczegółowy tryb zgłaszania kandydatów na Rzecznika Praw Dziecka określa uchwała Sejmu.
3. Uchwałę Sejmu o powołaniu Rzecznika Marszałek Sejmu przesyła niezwłocznie Marszałkowi Senatu.
4. Senat podejmuje uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na powołanie Rzecznika w ciągu miesiąca od dnia przekazania Senatowi uchwały Sejmu, o której mowa w ust. 3. Niepodjęcie uchwały przez Senat w ciągu miesiąca oznacza wyrażenie zgody.
5. Jeżeli Senat odmawia wyrażenia zgody na powołanie Rzecznika, Sejm powołuje na stanowisko Rzecznika inną osobę. Przepisy ust. 1 - 4 stosuje się odpowiednio.
6. Dotychczasowy Rzecznik pełni swoje obowiązki do czasu objęcia stanowiska przez nowego Rzecznika.

Art. 4.

Przed przystąpieniem do wykonywania obowiązków Rzecznik składa przed Sejmem następujące ślubowanie:

"Ślubuję uroczyście, że przy wykonywaniu powierzonych mi obowiązków Rzecznika Praw Dziecka dochowam wierności Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, będę strzec praw i wolności dzieci, kierując się przepisami prawa, wrażliwością na potrzeby dzieci i ich dobro.

Ślubuję, że powierzone mi obowiązki wypełniać będę bezstronnie, z najwyższą sumiennością i starannością, że będę strzec godności powierzonego mi stanowiska oraz dochowam tajemnicy państwowej i służbowej."

Art. 5.

1. Kadencja Rzecznika trwa cztery lata, licząc od dnia złożenia ślubowania przed Sejmem.
2. Ta sama osoba nie może być Rzecznikiem więcej niż przez dwie kadencje.

Art. 6.

1. Rzecznik jest w swej działalności niezawisły, niezależny od innych organów państwowych i odpowiada jedynie przed Sejmem na zasadach określonych w ustawie.

2. Rzecznik nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej, aresztowany lub zatrzymany bez zgody Sejmu.
3. Z obowiązkami Rzecznika nie można łączyć innego zatrudnienia ani funkcji publicznej.
4. Po zaprzestaniu wykonywania obowiązków Rzecznik ma prawo powrócić na stanowisko zajmowane poprzednio lub otrzymać stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli nie ma przeszkód prawnych.

Art. 7.

1. Sejm odwołuje Rzecznika przed upływem okresu, na jaki został powołany, jeżeli:
 - 1) zrzekł się wykonywania obowiązków,
 - 2) stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków na skutek choroby, ułomności lub upadku sił,
 - 3) sprzeniewierzył się złożonemu ślubowaniu.
2. Sejm podejmuje uchwałę w sprawie odwołania Rzecznika na wniosek Marszałka Sejmu.

Art. 8.

Rzecznik podejmuje czynności przewidziane w ustawie, jeżeli poweźmie wiadomość wskazującą na naruszenie praw, wolności, dobra lub interesu dziecka.

Art. 9.

Podjęcie czynności przez Rzecznika następuje:

- 1) na wniosek obywateli lub ich organizacji, w tym na wniosek dzieci i ich organizacji,
- 2) na wniosek organów samorządów,
- 3) z własnej inicjatywy.

Art. 10.

1. Wniosek kierowany do Rzecznika jest wolny od opłat, nie wymaga zachowania szczególnej formy, lecz powinien zawierać oznaczenie wnioskodawcy oraz osoby, której praw i wolności sprawa dotyczy, a także określać przedmiot sprawy.
2. Wnioski zgłoszone ustnie są rejestrowane w Biurze Rzecznika. Każda osoba zgłaszająca się do Rzecznika winna, na ile to możliwe, określić okoliczności

sprawy oraz dostarczyć wszelkich informacji oraz dokumenty z nią związane.

Art. 11.

1. Rzecznik po zapoznaniu się z każdym skierowanym do niego wnioskiem może:
 - 1) podjąć sprawę,
 - 2) poprzestać na wskazaniu wnioskodawcy przysługujących mu środków działania,
 - 3) przekazać sprawę według właściwości,
 - 4) nie podjąć sprawy
– zawiadamiając o tym wnioskodawcę i osobę, której sprawa dotyczy.
2. Rzecznik odmawia rozpatrzenia wniosku z zakresu regulowanego przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, których rozstrzygnięcie leży w kompetencji sądu. W takich wypadkach Rzecznik podaje powód odmowy rozpatrzenia wniosku oraz informuje o trybie rozstrzygnięcia tego rodzaju spraw.
3. Odmowa rozpatrzenia sprawy przez Rzecznika jest ostateczna.

Art. 12.

Podjmując sprawę Rzecznik może:

- 1) samodzielnie prowadzić postępowanie wyjaśniające,
- 2) zwrócić się o zbadanie sprawy lub jej części do właściwych organów, w szczególności organów nadzoru, prokuratury, kontroli państwowej, zawodowej lub społecznej,
- 3) zwrócić się do Sejmu o zlecenie Najwyższej Izbie Kontroli przeprowadzenia kontroli dla zbadania określonej sprawy lub jej części.

Art. 13.

1. Prowadząc postępowanie, o którym mowa w art. 12 pkt 1, Rzecznik ma prawo:
 - 1) zbadać każdą sprawę na miejscu,
 - 2) żądać złożenia wyjaśnień, przedstawienia akt każdej sprawy prowadzonej przez władze publiczne, organizacje spółdzielcze, społeczne oraz organy jednostek organizacyjnych posiadających osobowość prawną,
 - 3) żądać przedłożenia informacji o stanie sprawy prowadzonej przez sądy, a także prokuraturę i inne organy ścigania,
 - 4) zlecać sporządzanie ekspertyz i opinii.

2. W sprawach objętych tajemnicą państwową udzielanie informacji lub umożliwianie Rzecznikowi wglądu do akt następuje na zasadach i w trybie określonych w przepisach o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej.

Art. 14.

Po zbadaniu sprawy Rzecznik może:

- 1) wyjaśnić wnioskodawcy, że nie stwierdził naruszenia praw, wolności, dobra i interesu dziecka,
- 2) skierować wystąpienie do organu, organizacji lub instytucji, w których działalności stwierdził naruszenie praw, wolności, dobra lub interesu dziecka ; wystąpienie takie nie może naruszać niezawisłości sędziowskiej,
- 3) zwrócić się do organu nadrzędnego nad jednostką, o której mowa w pkt 2, z wnioskiem o zastosowanie środków przewidzianych w przepisach prawa,
- 4) żądać wszczęcia postępowania w sprawach cywilnych, jak również wziąć udział w każdym toczącym się już postępowaniu – na prawach przysługujących prokuratorowi,
- 5) żądać wszczęcia przez uprawnionego oskarżyciela postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu,
- 6) zwrócić się o wszczęcie postępowania administracyjnego, zaskarżać decyzje do sądu administracyjnego, a także uczestniczyć w tych postępowaniach – na prawach przysługujących prokuratorowi,
- 7) wystąpić z wnioskiem o ukaranie, a także o uchylenie prawomocnego rozstrzygnięcia w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach,
- 8) wnieść rewizję nadzwyczajną i wniosek o kasację od każdego prawomocnego orzeczenia, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.

Art. 15.

1. W wystąpieniu, o którym mowa w art. 14 pkt 2, Rzecznik formułuje opinie i wnioski co do sposobu załatwiania sprawy, a także może żądać wszczęcia postępowania dyscyplinarnego lub zastosowania sankcji służbowych.
2. Organ, organizacja lub instytucja, do których zostało skierowane wystąpienie, obowiązane są bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 30 dni, poinformować Rzecznika o podjętych działaniach lub zajęтым stanowisku. W wypadku gdy Rzecznik nie podziela tego stanowiska, może

zwrócić się do właściwej jednostki nadrzędnej o podjęcie odpowiednich działań.

Art. 16.

1. W związku z rozpatrywanymi sprawami Rzecznik może przedstawiać właściwym organom, organizacjom i instytucjom oceny i wnioski zmierzające do zapewnienia skutecznej ochrony praw, wolności, dobra i interesu dzieci oraz usprawnienia trybu załatwiania ich spraw.
2. Rzecznik może również:
 - 1) występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej bądź o wydanie lub zmianę innych aktów prawnych w sprawach dotyczących praw i wolności dzieci,
 - 2) występować z wnioskami do Trybunału Konstytucyjnego, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. z 1997 r. Nr 102, poz. 649), na zasadach i w trybie określonych w tej ustawie,
 - 3) występować do Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego z wnioskami o dokonanie powszechnie obowiązującej wykładni ustaw,
 - 4) występować z wnioskami do Sądu Najwyższego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości lub których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie.

Art. 17.

1. Rzecznik ma swobodny dostęp do wszystkich instytucji publicznych i prywatnych zajmujących się dziećmi.
2. Organ, organizacja lub instytucja, do których zwróci się Rzecznik, obowiązane są z nim współdziałać i udzielać mu pomocy, a w szczególności:
 - 1) zapewniać dostęp do akt i dokumentów na zasadach określonych w art. 13,
 - 2) udzielać Rzecznikowi żądanych przez niego informacji i wyjaśnień,
 - 3) udzielać wyjaśnień dotyczących podstawy faktycznej i prawnej swoich rozstrzygnięć,
 - 4) ustosunkowywać się do ogólnych ocen, uwag i opinii Rzecznika.

Art. 18.

1. Rzecznik może podejmować działania w sytuacji naruszenia praw i wolności dzieci stale zamieszkujących w Polsce, których obywatelstwo polskie nie zostało stwierdzone, a które nie są też obywatelami innego państwa.
2. Przepisy, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio także do niepełnoletnich cudzoziemców w zakresie przysługujących im w Polsce praw i wolności.

Art. 19.

1. Rzecznik przedstawia Sejmowi i Senatowi corocznie sprawozdanie ze swojej działalności i uwagi o stanie przestrzegania praw i wolności dzieci.
2. Sprawozdanie Rzecznika podawane jest do wiadomości publicznej.
3. Rzecznik może przedkładać Sejmowi i Senatowi określone sprawy wynikające z jego działalności.
4. Rzecznik na wniosek Marszałka Sejmu przedstawia informację lub podejmuje czynności w określonych sprawach.

Art. 20.

1. Rzecznik wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Rzecznika Praw Dziecka.
2. Zadania i organizację Biura określa statut, który nadaje Marszałek Sejmu na wniosek Rzecznika.
3. Na wniosek Rzecznika Marszałek Sejmu może powołać nie więcej niż trzech zastępców Rzecznika. Odwołanie następuje w tym samym trybie.
4. Rzecznik określa zakres zadań zastępcy (zastępców) Rzecznika.
5. Do zastępców Rzecznika oraz pracowników Biura Rzecznika Praw Dziecka stosuje się odpowiednio przepisy o pracownikach urzędów państwowych, z uwzględnieniem ust. 6 i 7.
6. W odniesieniu do zastępców Rzecznika oraz do pracowników Biura Rzecznika Praw Dziecka przepisy określone w art. 2 pkt 1, art. 7 ust. 6, art. 20 ust.4, art. 21 ust. 3, art. 22 ust. 2, art. 26 ust. 2 i art. 36 ust. 7 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24, Nr 34, poz. 178 i poz. 182, z 1990 r. Nr 20, poz. 121, Nr 51, poz. 300, z 1991 r. Nr 55, poz. 234, Nr 88, poz. 400, Nr 95, poz. 425, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, Nr 90, poz. 451, z 1994 r. Nr 136, poz. 704, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1996 r. Nr 89, poz. 402, Nr 106, poz. 496) wydaje Marszałek Sejmu.

7. Uprawnienia wynikające z art. 30 ust. 1 i z art. 31 ust. 3 ustawy, o której mowa w ust. 6, przysługują – w odniesieniu do zastępców Rzecznika oraz do pracowników Biura Rzecznika Praw Dziecka – Marszałkowi Sejmu.

Art. 21.

Wydatki związane z funkcjonowaniem Rzecznika Praw Dziecka pokrywane są z budżetu centralnego.

Art. 22.

Rzecznik, za zgodą Sejmu, może ustanowić swoich pełnomocników terenowych.

Art. 23.

Powołania Rzecznika Praw Dziecka na pierwszą kadencję Sejm dokona nie później niż przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Art. 24.

W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24, Nr 34, poz. 178 i poz. 182, z 1990 r. Nr 20, poz. 121, Nr 51, poz. 300, z 1991 r. Nr 55, poz. 234, Nr 88, poz. 400, Nr 95, poz. 425, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, Nr 90, poz. 451, z 1994 r. Nr 136, poz. 704, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1996 r. Nr 89, poz. 402, Nr 106, poz. 496) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

"7a) Biurze Rzecznika Praw Dziecka,";

2) w art. 36 w ust. 5 po pkt 9 dodaje się pkt 9a w brzmieniu:

"9a) Rzeczniku Praw Dziecka – dla urzędników Biura Rzecznika Praw Dziecka,";

3) w art. 48 w ust. 1 w pkt 1 po wyrazach "Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich," dodaje się wyrazy "Biurze Rzecznika Praw Dziecka,".

Art. 25.

W ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz.U. Nr 20, poz. 101, z 1982 r. Nr 31, poz. 214, z 1985 r. Nr 22, poz. 98, Nr 50, poz. 262, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1989 r. Nr 34, poz. 178, z 1991 r. Nr 100, poz. 443, z 1993 r. Nr 1, poz. 1, z 1995 r. Nr 34, poz. 163, Nr 142, poz. 701, z 1996 r. Nr 73, poz. 350, Nr 89, poz. 402,

Nr 106, poz. 496, Nr 139, poz. 647) w art. 2 w pkt 2 po wyrazach "Rzecznik Praw Obywatelskich" dodaje się wyrazy "Rzecznik Praw Dziecka".

Art. 26.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. z tym, że art. 3 ust. 1-5, art. 4, art. 20 ust. 2 i art. 23 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Przedkładany projekt wieńczy wieloletnie wysiłki podejmowane na rzecz uznania praw dziecka i ich poszanowanie za interegralną część ogólnie uznawanych standardów w zakresie ochrony praw człowieka.

W uchwalonej przez Zgromadzenie Narodowe nowej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej prawa dziecka i ich ochrona zostały sformułowane w art. 72, w którym zawarto również delegację do ustanowienia Rzecznika Praw Dziecka.

Instytucja Rzecznika Praw Dziecka jako obrońcy indywidualnych i zbiorowych praw dzieci została ustanowiona w kilkunastu państwach m.in. w: Norwegii, Australii, Finlandii, Hiszpanii, Austrii, Kanadzie, Niemczech, USA, Szwecji.

Przedkładany projekt nadaje Rzecznikowi Praw Dziecka taki sam status jaki posiada Rzecznik Praw Obywatelskich – powoływanie przez Sejm i Senat na 4-letnią kadencję i możliwość powołania na drugą kadencję.

Istotną cechą Rzecznika Praw Dziecka jest możliwość przyjmowania wniosków wnoszonych przez osoby niepełnoletnie i traktowanie ich na równi z wnioskami zgłaszanymi przez dorosłych.

Na podkreślenie zasługuje wyłączenie z kompetencji Rzecznika Praw Dziecka indywidualnych spraw z zakresu Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, których rozstrzygnięciem zajmuje się sąd (np. kwestie praw rodzicielskich).

Szczególne zadania Rzecznika Praw Dziecka to:

- podejmowanie wszelkich możliwych działań mających na celu ochronę praw dzieci i informowanie o wynikach swych prac,
- promowanie praw dzieci w ustawodawstwie.

Praca Rzecznika Praw Dziecka powinna koncentrować się na dwóch głównych zagadnieniach:

- konfrontowaniu problemów związanych z sytuacją dzieci i działaniami władzy publicznej,

- zgłaszanie uwag krytycznych, propozycji zmian i nowych rozwiązań do działalności władz publicznych wobec dzieci,
- zbieranie informacji o sytuacji dzieci.

Rzecznik powinien utrzymywać kontakty ze wszystkimi instytucjami pracującymi na rzecz dzieci. Najważniejsze obszary jego zainteresowania to:

- uwzględnianie sytuacji i potrzeb dzieci w planach władz lokalnych,
- prawa dzieci uchodźców,
- instytucje opieki nad dziećmi,
- seksualne wykorzystywanie dzieci.

Powołanie Rzecznika Praw Dziecka, jego urzędu wiąże się z dodatkowymi kosztami ponoszonymi z budżetu państwa, które powinny kształtować się na poziomie jak w przypadku Rzecznika Praw Obywatelskich.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 22 września 1998 r.

Cena - 0,45 zł + 22% VAT

